

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercyja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Holandya. — Włochy. — Niemce. — Szwecya. — Rosya. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Gmina Jarhorów w obwodzie Stanisławowskim obowiązała się na założenie parafialnej szkoły w tej włości w przeciągu dwóch lat wystawić nowy budynek szkolny, na który tamtejsze dominium przyrzekło wydać bezpłatnie materiał drewniany; nim zaś to nastąpi, postarać się w drodze najmu o umieszczenie szkoły i pomieszkanie nauczyciela. Gmina Jarhorów przyrzekła następnie posprawić sprzęty szkolne, dostarczać rocznie na opał szkoły 5 niższo-austr. sągów drew z własnych zasiłków, zajmować się opalaniem i czyszczeniem lokalu szkolnego i utrzymywać w dobrym stanie budynek szkolny i sprzęty szkolne.

Na utrzymanie nauczyciela obowiązała się rzeczona gmina dawać rocznie:

a) 50 złr. w gotówce i

b) dwadzieścia meców twardego zboża, jedną połowę w zbożu, a drugą połowę w kukurudzy, a g. k. proboszcz X. Chryszty Buczacki przyrzekł przez czas swego urzędowania w Jarhorowie odstąpić bezpłatnie dla nauczyciela z gruntów erekcyonalnych jeden morg na użytek.

Okazaną temi składkami dążność ku rozszerzeniu nauki ludu podaje c. k. Namiestnictwo z wyrazem uznania do wiadomości powszechniej.

Lwów, 9. listopada 1857.

Sprawy krajowe.

(Nowiny dworu. — Przejazd dostojnych osób. — Turcy pełnomocnicy wojskowi. — Książę Demidów. — Termin fasyi podatkowych. — Pobyt p. Lesseps w Wiedniu.)

Wiedeń, 14. listopada. *Oester. Ztg.* pisze: Jego Królew. Mość hrabiego Flandryi, który bawi tu w przejeździe, zaszczytali odwiedzinami swemi Jego Ces. Mość i bawiący tu Arcyksiążęta. Dnia 12. b. m. był hrabia na obiedzie u dworu, a wczoraj zwiedzał w towarzystwie Jego Ces. Mości rozmaite zakłady wojskowe. W ciągu tego tygodnia uda się hrabia w dalszą podróż.

— Jego Królewicz. Mość Książę Franciszek Ferdynand Joinville przybył tu 11. b. m. z familią z Wenecyi, a nazajutrz odjechał do dóbr Koburskich, Ebenthal.

— Jego Mość Książę Sachsen-Koburg przybył tu 11go b. m. w południe, przywożąc smutną wiadomość o nagłym zgonie siostry swojej, Księżny Wiktoryi Nemours, i miał natychmiast audyencyę u Jego Ces. Mości.

— Wysoka Porta zamierza ustanowić przy swoich ambasadach u wielkich mocarstw europejskich pełnomocników wojskowych.

— Rosyjski ambasador Książę Demidów odjechał do Florencyi.

— Ogłoszeniem c. k. administracyi podatków naznaczony został termin do podania fasyi i meldunków na rok administracyjny 1858 do końca grudnia 1857.

— Na cześć przybycia pana Ferdynanda de Lesseps zebrało się na dniu 11. listopada wieczorem liczne towarzystwo w hotelu Munsch. Chciano przy tej sposobności okazać ponownie, jak wielki udział wznieca zamiar przekopania międzymorza Suez we wszystkich znaczniejszych kołach austryackich. Oprócz Ich Excelencyi ministrów barona Bruck, hrabi Thun i pana v. Toggenburg, i oprócz wielu innych reprezentantów najwyższej władzy państwa i umiejętności znajdowali się także na zgromadzeniu najznakomitsi mężowie ze stanu kupieckiego i z grona fabrykantów. Panowie baron Rothschild, minister Toggenburg, hrabia Seezen, hrabia Breda, baron Bruck i p. de Lesseps sam odzywali się z przemowami, pełnemi treści i znaczenia. O wszystkich władzcach, przychylnych wielkiemu przedsięwzięciu, wspomniano z powinną czcią i wdzięcznością, mianowicie zaś o potężnym monarchu, którego mocarstwo już dla samego po-

łożenia geograficznego we wszystkich kwestyach oryentalnych główne zajmować musi stanowisko tak w swem własnem, jako też i środkowej Europy imieniu. Potem wspomniano z uznaniem zasługi pp. Lesseps i Negrelli, którym czasy terażniejsze zawdzięczają pierwsze w tej sprawie natchnienie. Wyświecano następnie korzyści, jakie z otwarciem zamierzonego gościńca wodnego między Azją i Afryką spłyną na cywilizacyę, przemysł i obrót handlowy, nakoniec zaś opisywano udział, jaki dla przedsięwzięcia tego po wszystkich częściach Europy w najrozmaitszych objawia się sposobach. Dotknięto także najnowszych wypadków wschodnio-indyjskich zycząc orężowi angielskiemu jak najrychlejszego zwycięstwa w walce, w której ściera się z sobą cywilizacya z dzikością i barbarzyństwem. Potrzeba przekopania międzymorza Suez, aby otworzyć Azję i Afrykę wpływom materialnej i moralnej kultury, nie potrzebuje po najnowszych wypadkach w Indyach wschodnich i Chinach żadnego nowego dowodu. Najszczerze życzenia towarzyszą panu Lesseps w jego podróży do Carogrodu, gdzie światły i doświadczonemi radami otoczony monarcha ma temu najważniejszemu i najbawienniejszemu przedsięwzięciu terażniejszych czasów zapewnić swem przyzwoleniem jak najspieszniejsze wykonanie.

Ameryka.

(Wyprawa na Mormony. — Niedostatek.)

Paropływ „Vanderbild“, który w drodze do Havre zawijał do Coves, przywiózł pocztę z 24. z. m. z Nowego Jorku. Do Washingtonu nadeszły raporta pułkownika Alexandra, który dowodzi wojskiem przeznaczonem do Utah. Donosi, że drogę 620 mil odbył w przepisany czas bez znacznej straty zwierząt pociagowych, i że stan zdrowia wojska nie zostawia nic do życzenia. Równocześnie nadeszła do Washingtonu nie zareczona wprawdzie wiadomość, że Mormoni chcą wzbронić wojsku przystępu do Utah, i że Brigham Young oświadczył, iż woli puścić z dymem miasto i grunta, niż uleść żądaniom rządu. Dziennik *Express* z 28go pisze: Ze wszystkich wielkich miast nadchodzą skargi na brak roboty. Mnóstwo robotników jest bez chleba, a do świąt Bożego Narodzenia będzie jeszcze większa liczba ludzi bez sposobu do życia. Jakim sposobem tych ludzi uratować od głodu, jest kwestya, którą tylko przyjaciele ludzkości i zakłady dobroczynne rozwiązać mogą. Według podań tego dziennika oddalono dotychczas z fabryk w Nowym Jorku, Filadelfii i w innych wielkich miastach na wschodzie i zachodzie 43.228 rzemieślników, a przytem dla złych czasów zmniejszają się przychody Towarzystw dobroczynności.

Hiszpania.

(Wiadomości bieżące.)

Madryt, 5. listopada. Według dziennika *Regeneration* jest życzeniem Królowy, by margrabia Viluma zastępywał w Rzymie sprawy Hiszpanii. Infantka D. Józefa, siostra Króla, wróciła ze swej podróży po Francyi i Anglii. Infant D. Francisco i infantka Izabella wrócili także do Madrytu ze swych wycieczek. Wzajem za obraz Murilla (syn marnotrawny), który papieżowi w darze przesłała Królowa, posłał Ojciec święty przez p. Mon pyszną pracę mozaikową, przedstawiającą także historię marnotrawnego syna. P. Estremera, urzędnik przy ministeryum spraw wewnętrznych, którego dawniejsze ministeryum posłało do Paryża dla rozpoznania instytucyi policyjnych, przybył temi dniami napowrót do Madrytu.

Anglia.

(Festyn w Guildhall. — Nowiny dworu. — Posłowie Siamscy. — Wiadomości bieżące.)

Londyn, 11. listopada. Przystrojenie sali festynnej w Guildhall podczas przedwczorajszego bankietu na cześć nowego lorda-majora odznaczało się szczególnie licznymi znamionami wojennymi. Pomiędzy kolumnami z rysztunków i karabinów jaśniały trofea wojenne, a dokoła sali wznosiły się na ścian tak zwane *jeźdźcy hiszpańscy* z bagnatów i pistoletów z tarczami wszystkich narodów u szczytu. Niemniej wojenny charakter miały i wszystkie odezwy i przemowy przy wznoszonych toastach. Właściwych mów było tylko trzy, jedna lorda Panmure na początku, druga lorda Granville, a trzecia dłuższa lorda Palmerstona, który nie przemawiawszy publicznie od czasu zamknięcia parlamentu, podwójnie wzniecał za-

jęcie. Odpowiadając na toast, wzniesiony na cześć armii, podnosił minister wojny szczególniejsze znaczenie milicyi, która dozwoliła Anglii pokazać światu, że mimo powstania indyjskiego nie potrzebuje się niczego lękać w domu. Lord-major, sir R. W. Carden, wznosił toast na cześć lorda Palmerstona, a widząc w nim najznakomitszego gościa bankietu, wychylił także, lubo wbrew zwyczajowi, zdrowie jego obecnej małżonki. Lord Palmerston odezwał się z następującą odpowiedzią:

„Mylordzie - majorze, moi panowie i damy! Pozwalam sobie podziękować wam za ten zaszczyt w moim i mych kolegów imieniu, tudzież w imieniu mojej lepszej połowicy. (Śmiech). Wasza wielmożność, mylordzie-majorze, rzuciłeś aluzję, że częstokroć widywaliśmy się na przeciwnych stronach w Izbie niższej. Mogę pana zapewnić, że daleko przyjemniej siedzieć mi obok Ciebie przy tem stole gościowym, niż na przeciwnej stronie w Izbie niższej, lub gdziekolwiek indziej. (Śmiechy i oklaski.) Spodziewałem się mylordzie przynieść ci dziś wieczór nową wiadomość z tej części świata, na którą obecnie powszechna zwrócona uwaga, i która zajęła sobą serca całej ludzkości. Wyglądam nie potwierdzenia, ale bliższych szczegółów świetnego zwycięstwa przy zajęciu Delhów, i jestem pewny, że w niewielu godzinach otrzymamy wiadomości, które napełniając radością każde serce angielskie, udowodnią zarazem, że ze zdobyciem tego ogniska powstania rozstrzygnął się los walki, i że nie już więcej nie pozostaje nam do zrobienia, jak tylko pouzupełniać sobie odniesione zwycięstwa i korzyści. Niepodobna aby przypominając sobie, co nietylko żołnierze sami, ale nawet i szczerpłe po niezmiernym obszarze kraju rozprószone garstki osób prywatnych dokonali w obecnej walce indyjskiej, nie uczuł w sobie każdy Anglik szczęścia i dumy, że należy do takiego narodu. Niemasz w całej historii świata drugiego przykładu podobnej waleczności, podobnego ducha i podobnej ufności w własne siły. Z drugiej strony może i rząd wyznać z chlubą, że w obec tak trudnego składu rzeczy odpowiedział godnie swemu zadaniu. Pochwyciliśmy pierwszą sposobność, aby wyprawić do Indyi wielką armię, która nie nadeszła jeszcze na widownię boju, gdy już tak świetne wywalczono zwycięstwa. Jak tylko więc stanie na miejscu swego przeznaczenia, to z łatwością ukorzy się do reszty nieszczęsny wybuch a potęga angielska w Indjach stanie na niezachwianych posadach. Mój szanowny przyjaciel lord Panmure podnosił ducha, który pojawił się w obecnej chwili w ojczyźnie, a i ja muszę wyznać z dumą, że lubo największą armię, jaką mieliśmy kiedykolwiek, wyprawiliśmy za morze, to mimo to posiadamy w tej chwili w połączonych królestwach tak znaczne siły zbrojne, jak w czasie pierwszego wybuchu rokoszu. Gdyby też który z narodów kontynentalnych uroił sobie w swych marzeniach, że walka w Indjach zeszczerpiła nasze siły w domu, i że rząd pożądana zbliżyła się pora zająć odmiennie przeciw nam stanowisko, to musi go przekonać sposób, w jaki duch wojny rozbudził się w kraju, a szeregi wojska zapelnily się do razu świeżym żołnierzem, że byłoby nicco za śmiałą próbą, korzystać z naszej urojonej i mylnie tak nazwanej słabości obecnej chwili. Ale mylordzie-majorze podziwiając bohaterstwo naszych ziomków w Indjach, nie zapomnijmyż oddać słuszną i naszym rodaczkom. (Okłaski.) Najwaleczniejszy żołnierz nie powstydi się w przyszłości, jeśli co do odwagi i wytrwałości porówna go kto z angielską kobietą. (Długie i huczne oklaski.) Pamiętajmyż także o mężu, który z ramienia swego wysokiego urzędu stoi na czele naszych ziomków w Indjach. Chcę mówić tu o jenerałnym gubernatorze Indyi. Lord Canning dowiódł od początku aż do tej chwili jak największej odwagi, zręczności i sprężystości. Przy serdecznem zaś porozumieniu, jakie panuje między nim jako najwyższym naczelnikiem władzy cywilnej a jenerałem sir Collin Campbell jako naczelnym wodzem armii, możemy być przekonani, że wszystko się stanie, czemu tylko będzie mogło podołać ich wspólne doświadczenie.“

Wylczywszy w dalszym jeszcze ciągu wysokie zasługi lorda Canninga, zajął lord Palmerston wśród hucznych oklasków napowrót swe miejsce przy stole. Na toast, wzniesiony na cześć zagranicznych dyplomatów odpowiedział poseł miast hanzeatyckich.

— Dzień urodzin najstarszej Królowny będzie jak pisze *Court-Journal* z większą w tym roku obchodzony uroczystością, bo nietylko, że Jej królewicz. Mość wstępuje właśnie w śluby małżeńskie, ale osiąga także rok osnaasty t. j. według królewskich ustaw domowych wiek zupełnej pełnoletności.

— Uroczysty pochód lorda-majora odbył się bez wszelkiego przypadku. Zamiast zwyczajnej przejazdki po Tamizie, nad którą rzuceniem dzidy do wody obejmuje lord-major symboliczną jurysdykcję, udał się pochód na brzeg rzeki po za dzielnicą City.

— Ambasadorowi amerykańskiemu przeszkodziła lekka niemoc znajdować się na przedwczorajszym bankiecie w Guildhall.

— Posłowie siamscy będą dziś o godzinie 10. na posłuchaniu u Królowej. Nieco później odbędzie się na ich cześć wielkie śniadanie u dworu.

— Książę Cambridge poleca wszystkim komendantom pułków zwracać szczególną na to uwagę, aby każdy szeregowiec umiał się obchodzić dobrze z nowo ulepszonym karabinem enfieldskim. W przeciwnym bowiem razie będzie każdy komendant pułku pociągany do odpowiedzialności.

— Dziennik *Globe* donosi, że wyprawioną wczoraj wieczór pocztą indyjską, posłał rząd jenerałowi sir John Lawrence wielki krzyż orderu Bath.

Francya.

(Traktat pocztowy między Francją i Austryą. — Doniesienia z Hiszpanii. — Posel francuski w Rzymie. — Składki na robotników. — Doniesienia z Algierii. — Upomnienie dziennikowi Patrie.)

Paryż, 11. listopada. *Bulletin des Lois* ogłasza dziś traktat pocztowy zawarty między Francją i Austryą na dniu 3 września r. b.

— Doniesienia prywatne z Madrytu zaprzeczają stanowczo, jakoby marszałek Narvaez występował nieprzyjaźnie przeciw hiszpańskiemu gabinetowi; przeciwnie, marszałek nie tai wcale, iż wspierać gabinet jest jego zamiarem.

— Dziennikowi *Pays* donoszą z Tulonu 8. listopada, że korbeta parowa „Duchayla“ która odwoziła księcia Grammont do Civitavecchia, wróciła na powrót. Francuski poseł w Rzymie był trzeciego dnia po swoim przybyciu na audyencyi u Ojca świętego.

— Według doniesień dziennika *Courrier de Bayonne* pracują z wielkim pospiechem nad odbudowaniem zamku Arteaga, mieszkaniem Cesarzowej Eugenii, aby tam przy pierwszej podróży do Biarritz mogła mieć swoje mieszkanie. — Arcybiskup lądowski zalecił na jedną z pierwszych niedziel we wszystkich kościołach swej dycezyi powszechną składkę dla trudniących się wyrobem jedwabiu w Lyonie i St. Etienne, gdyż w tym czasie żadnego nie mają zarobku.

— *Monitor algierski* donosi o przybyciu marszałka Randona do Algierii oraz o dobrym stanie kolonialnych targów a mianowicie zbożem i bydłem rzeźnem. Na targu marsylskim jest według telegraficznych depeszy z dnia 10. listopada przywóz owoców nadzwyczaj obfity. — Ministrowie i dyrektor francuskiego banku są powołani do Compiègne. Dziennik *Patrie* otrzymał, za wczorajszy artykuł „o obecnym finansowem położeniu Francyi“ następujące upomnienie: „Ze względu na artykuł w dzienniku *Journal la Patrie* z 10. listopada, który zaczyna się temi słowy: „Finansowa sytuacja Francyi“ i żąda, aby innemi środkami ustanowić przymusowy kurs banknotów; ze względu że ten artykuł mógłby wywołać bezzasadną obawę i szkodzić rządowemu kredytowi; Artykuł 1. otrzymuje *Journal la Patrie* napomnienie w osobie pana Garała odpowiedzialnego żeranta i w osobie pana Delamare, który podpisał artykuł.“

— Dnia 28. października wieczór zwiedził tymczasowy jenerał-gubernator Algierii z kilkoma oficerami, liniowy okręt „Eylau“ Wszyscy arabscy szefowie, którzy przybyli do Algieru na konne gonitwy, przyłączyli się także do swity. Zamiarem głównym tego zwiedzenia było właśnie pokazać ten okręt tym szefom, aby im dać wyobrażenie o francuskiej flocie wojennej. „Byli zdziwieni — donosi dziennik *Monitor algierski*, — a mianowicie wywarł na nich wielki wpływ jenerałny marsz. Arabowie lubią nadzwyczaj huk strzałów i bez tego nie obejdzie się przy żadnej uroczystości. Mogli być uradowani, gdyż skrzydłowe salwy, które wstrzęsły ogromny okręt pod ich nogami, napełniły ich uczuciem prawdziwego podziwu.“

Belgia.

(Uchwała królewska w zmianie ministrów.)

Dziennik *Moniteur Belge* z 10. b. m. ogłasza następującą król. uchwałę.

„Leopold etc.

Artykuł 1. Dnia 31. października przedłożone podania do dymisji panów: Wicehrabię Vilain XIV, Edwarda Mercier, Alfonsa Nothomb, jenerał-porucznika barona Greindla, Augusta Dumona, ministrów spraw zewnętrznych, finansów, sprawiedliwości, wojny, i publicznych robót, zostały przyjęte.

Artykuł 2. Nasz minister spraw wewnętrznych otrzymał zlecenie wykonania tej uchwały.

Dano w Bruxeli 9. listopada 1857.

Leopold.

Z rozkazu Króla minister spraw wewnętrznych
P. de Decker.“

Druga król. uchwała tej samej daty i z podpisem p. Deckera mianuje członka drugiej izby, pana Charles Rogier, ministrem spraw wewnętrznych.

Trzecia uchwała z podpisem p. Charles Rogier przyjmuje podanie do dymisji pana de Deckera.

Inne uchwały mianują członka drugiej izby pana Tesch, ministrem sprawiedliwości; gubernatora zachodniej Flandryi p. barona Vriére ministrem spraw zewnętrznych; pana Frère-Orbana, członka drugiej izby, ministrem finansów; jenerał-majora Berten ministrem wojny.

Nakoniec uchwałą z 9. b. m. poruczono panu Patronowi jenerałnemu sekretarzowi w ministerjum robót publicznych tymczasowe kierownictwo sprawami tego bióra.

Holandya.

(Czynności sejmowe. — Sprawy kolonialne.)

Haaga, 8go listopada. Na ministeryalny wniosek budżetu wyszły temi dniami odpowiedzi sekcji. Rozpoznawszy budżet ministeryum marynarki, zażądała odpowiednia sekcya, aby nieosłonięte przed nieprzyjacielem warsztaty okrętowe w Vlissingen przeniesiono w inne miejsce, tudzież aby nową ustawą uregulowano stosunki fli-sackie i ustalono warunki kwarantany. Dalej domaga się sekcya sprawozdania jak wypadła budowa okrętów rządowych, po warszta-

tach prywatnych. Nakoniec przymawia wydział rządowi, że wymazał podane koszty na szkołę marynarki w Willemsord, i poleca usilnie kształcić w pomienionym zakładzie zdolnych inżynierów okrętowych. — W sprawie budżetu kolonii utyskuje przede wszystkim odpowiedni wydział, że nie masz dotychczas wyraźnej ustawy co do administracji i odpowiedzialności za kolonialne środki pieniężne, następnie zaś wyraża swe ubolewanie, że w wschodnio-indyjskich koloniach holenderskich tak znaczną przewagę bierze żywność chińska. Jakkolwiek bowiem pomyślny wpływ osadników chińskich na rolnictwo i przemysł kolonii nie da się wcale zaprzeczyć, to znów na odwrót zagarnięcie tak znacznych obszarów ziemi i wielostronne stosunki przychodniów z krajowcami w Jawie posiadłości indyjskie narazić mogą na wielkie niebezpieczeństwo, gdy nadto znaczna część osadników chińskich są albo dzierżawcami dochodów skarbowych lub też przedsiębiorcami domów zastawniczych a przytem prowadzą ciągle handel opium. Z całą stanowczością oświadcza się także wydział przeciw uchwale rządowej z dnia 16. lipca 1857, bo uchwała ta zdaje się mierzyć do tego, aby stosunki administracyjne kolonii ile możności zataić przed oczyma obywateli kraju ojezycznego. Na mocy powyższego rozporządzenia muszą się jak wiadomo wszyscy urzędnicy państwa, tudzież wszyscy naukowci podróżnicy po kolonii zobowiązywać uroczystym skryptem pisemnym, że wszystkie swe pamiętniki, notatki, karty, rysunki spostrzeżenia i zbiory, odnoszące się do kolonii poczytają za wyłączną własność państwa i pod żadnym warunkiem nie ogłoszą ich drukiem.

Uchwalone założenie karnej kolonii francuskiej po prawym brzegu rzeki Marowine w Guinei nabawia rząd holenderski nowego kłopotu, bo każda wolna kolonia tuż obok niewolniczych posiadłości holenderskich w Guinei wywoła jak najliczniejsze dezercyje pomiędzy niewolnikami, co bardzo zgubne dla kraju pociągnąć może za sobą skutki. Każdy niewolnik wkraczając w granice ościennej posiadłości francuskiej osiągnąłby wolność zupełną, a sama kolonia francuska uzyskałaby potrzebnych do uprawy roli robotników. Powołując się na traktat z 16. listopada 1688 zaprzecza Holandia rządowi francuskiemu wszelkie prawa do zakładania kolonii w tych stronach, gdyż jeden z punktów powyższej umowy wyznacza rzekę Sinnamary na granicę między obudwoma państwami. Rząd holenderski wymienił już w tej sprawie kilka not dyplomatycznych z gabinetem paryskim.

Włochy.

(Depesze telegraficzne.)

Turyń, 10. listopada. We wszystkich kolegiach głównych miast prowincyi Sabaudyi ustanowione zostały katedry języka włoskiego. W Cagliari przyklepiano plakaty z groźbami przeciw Piemontom. Rząd neapolitański miał przyrzec uwolnienie dwóch oficerów angielskich, pojmany na paropływie „Cagliari.“ Bank turyński podwyższył eskonto swoje z 7½ proc. na 8.

Rzym, 8. listopada. Jenerał d'Orgoni, naczelny komendant armii birmańskiej, przybył tu i chce układać się o misye katolickie w owem państwie.

Niemce.

(Oświadczenie Prus. — Świecenie poniedziałków zabronione. — Fideikomisa.)

Berlin, 12. listopada. Dzisiejszy dziennik *Preus. Korresp.* zaprzecza krajowe i zagraniczne doniesienia dziennikarskie względem Księstw Naddunajskich: rząd niezmienił wcale pojmowania tej sprawy i zachowania się w tej mierze, i stale trzyma się zasady okólnika z 28. maja b. r.

Wrocław, 9. listopada. Tutejszy król. rząd wydał do wszystkich magistratów i urzędów powiatowych, pod dniem 29. z. m. okólnik względem zniesienia u rzemieślników święcenia poniedziałków.

Frankfurt n. M., 9. listopada. Nadzwyczajne środki władz wojskowych na uśmierzenie w dniu 18. i później pomiędzy wojskiem rozmaitych korpusów związkowego garnizonu zaszłych rozterek, ustały temi dniami zupełnie. — Surowość z jaką odbywało się to śledztwo, i wydane rozporządzenia w tym względzie, wróżą, iż więcej nie wydarzą się podobne zamieszki w tem mieście.

Darmsztadt, 6. listopada. Dzisiaj rozpoczęły się w naszej drugiej izbie obrady nad prawodawstwem względem urządzenia rodzinnych fideikomisów. — Główne postanowienia tego prawodawstwa są: że każdy co może swoją własnością według swej woli rozrządzać, ma prawo, uznać własność gruntową za nienaruszoną i niepodzielne dobro familii (fideicomis); że taki rodzinny fideikomis może być ustanowiony tylko takiej gruntowej własności co jest położona w wielkiem księstwie; że musi mieć niezadłużoną wartość 75.000 zlr. ani być lennością, że renty państwa nie do spłacenia, mają być uważane na równi z własnością gruntową, i że pod temi warunkami, może jeden właściciel gruntowy, ustanowić więcej familijnych fideikomisów.

Szwecya.

(Nowiny dworu. — Rocznica połączenia Norwegii z Szwecyą.)

Sztokholm, 4. listopada. Urzędowy dziennik *Postidning* donosi w wczorajszym numerze: Dzisiaj przyjmował następca tronu na uroczystej audyencyi wierzytelne listy nowego północno-amerykańskiego posła. Rocznica połączenia się Norwegii ze Szwecyą odbyła się ze zwykłą uroczystością.

Rosya.

(Swobody Francuzom. — Towarzystwo żeglugi bałtyckiej. — Wiadomości bieżące. — Mianowanie. — Wzrost handlu i komunikacyi.)

Petersburg, 4. listopada. Ukaz cesarski z 10. z. m. wyznacza poddanym francuskim pomyślniejsze poniekąd stanowisko, niżeli innym Nierosyanom. Według dawniejszych rozporządzeń muszą cudzoziemcy w Petersburgu lub Moskwie płacić niejaki daniny na rzecz miejskiej kasy. Powyższy ukaz uwalnia tych Francuzów, którzy jako goście bawią w rzeczonych miastach, równie jak kupców francuskich, którzy nie prowadzą handlu, ale w tych miastach posiadają nieruchomy majątek, od podatków, którym dotychczas ulegali. Pierwsi z nich musieli płacić pewien rodzaj podatku majątkowego 1%, drudzy roczną daniną 200 rubli asygnacyjnych (57 r. 14¼ k. s.) — Według innego rozporządzenia będą przy wszystkich bramach miast zniesione stráže, z wyjątkiem przy tak zwanych bramach tryumfalnych (w Petersburgu brama Moskwy i Narwy, w Moskwie brama Twer). Podobnie od wszystkich bram będą oddalone rogalki departamentu wojskowego, z wyjątkiem bram fortecznych. — Od 15. z. m. objął znów minister spraw zewnętrznych administracyę i kierunek swego wydziału. — Minister oświecenia rzeczywisty tajny radca Norów otrzymał od Króla Grecyi order Zbawiciela pierwszej klasy. — Ukazem z dnia 6. z. m. poddano Mingrelię pod administracyę gubernatora w Kutaidzie jenerał-majora Koljubakina II. Według wiadomości z Rygi zamysławia tam zawiązać handlowe towarzystwo bałtyckiej żeglugi na wzór instytutu na Czarnem morzu. Obliczono, że przedsiębiorstwo to przyniosłoby rocznie około 10 milionów rubli srebrnych dochodu.

— Cesarz mianował Wielkiego Księcia Michała szefem tauryjskiego pułku grenadyerów, który odtąd będzie nosić jego imię.

We wszystkich prowincjach zajmują się robotą nowych dróg, a w działaniach pocztowych najodleglejszych nawet prowincyi, jak u. p. Syberya, następują bezustannie poprawki. Odległe stacje bywają zmniejszane, liczba koni powiększana, drogi i mosty wszędzie naprawiane. Wszystko wskazuje ile wartości pokładają w poprawie środków komunikacyjnych, które od czasu zaprowadzenia parowej żeglugi na rosyjskich rzekach pomnożyły się tak znacznie. Nawet na handel zagraniczny zwracają więcej uwagi niż pierwej. I tak w ostatnich dwudziestu latach zaginął zupełnie znaczny handel z Grecyą, i przeszedł w ręce Austrii i Anglii, a nieużyto środków, aby rosyjskim kupcom zapewnić korzyści, które zabezpiecza im obu krajów położenie. Wiele artykułów handlowych, które pomiędzy obydwoimi narodami tworzą jedyny przedmiot handlowy, otrzymują zamiast bezpośrednio, przez trzecią albo czwartą rękę. Zatem postanowiono teraz, aby kupcy z wyspy Syra dla dźwignienia przywozu zboża założyli na wyspie magazyny zbożowe, i aby Odeskie towarzystwo żeglugi rozszerzyło swój handel aż do Patry, która dla swego położenia jest ważną pozycyą handlu. Te projekta przyjdą zapewne w przyszłym roku do skutku.

Turcya.

(Sprawa Naddunajska. — Okręt amerykański w powrocie z Sebastopola. — Komisya graniczna. — Potomstwo królów Georgii wygasto.)

Journal de Constantinople zawiera na czele swego numeru z 4. b. m. następującą notę:

„Wobec rewolucyjnych uchwał dywanów *ad hoc* w Mołdawii i Wołoszczyźnie wysłała wysoka Porta pod dniem 28. paźdz. notę okólnikową do swoich reprezentantów u mocarstw podpisanych na traktacie paryskim, w której ob staje przy polityce przyjętej w pierwszej swej depeszy cyrkularnej z 23. września, i występuje stanowczo i z godnością przeciw wszelkim zamachom na swoje prawa monarchiczne i na całość Europy.“

Ten sam dziennik podaje listy z Bukaresztu, sięgające do 27. października. Opisują one wrażenie i obawy, jakimi przejmują większość umiarkowanej publiczności zawczesny tryumf partyi rewolucyjnej dywanów *ad hoc*.

— Amerykański bryg „Silver Kays“, który zaopatrzony w inżynierów i znaczny materiał miał w zatoce Sebastopola zająć się wydobywaniem zatopionych okrętów, powrócił do Konstantynopola. Jak słyhać, są zatopione okręta tak dalece zawałone ziemią i mułem, że niemożna już nawet myśleć o ich wydobywaniu, gdyż usunięcie połączonych z tem trudności byłoby niezmiernie kosztowne.

— Europejska komisya do uregulowania turecko-rosyjskiej granicy rozpoczęła z końcem października znów swoje posiedzenia. Objechawszy sporne terytoryum, kazała komisya zdjąć dokładny plan jego, i zaproponowała kilka zmian przyjętych w zasadzie, a teraz zebrała się tutaj dla uregulowania prac swoich i zupełnego urządzenia systemu. — Podług doniesień z niższego Dunaju powróciła szalupa kanonierska „Meutriere“, z panem Talleyrandem, do Gałacz. Pan Talleyrand odjechał natychmiast do Gałacz. Również donoszą, że inżynierowie wysłani od rządu tureckiego zajęli się już przeprowadzeniem potrzebnych robót, by oczyścić ujście Suliny z rozbitych okrętów.

— Jak donoszą z Tyffidy, umarła w tem mieście jedna z ostatnich potomkiń dawnej georgijskiej familii królewskiej, Carówna Tamara Julonówna. Była to siostrzenica ostatniego Króla Jerzego XIII., po którego zgonie (1802) zajęli Rosyanie jego państwo zakłócone już dawno napadami perskimi.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Weronia, 12. listopada. Targowica jedwabiu była dziś cokolwiek więcej ożywiona dla lepszych wiadomości z Francji i Ameryki.

Londyn, 13. listopada. Urzędownie donoszą z Kalkuty z 8. października: Outram znajduje się w Luknowie i oczekuje posiłków, by wykonać śmiało poruszenie. Sciudia trzyma skutecznie na wodzy kontyngens Gwalioru.

Bruxela, 13. listopada. *Monitor* belgijski ogłasza rozporządzenie królewskie z podpisami wszystkich ministrów, które rozwiązuje Izbę deputowanych i zwołuje kolegia wyborcze na 10. grudnia a obie Izby na 15. grudnia r. b.

Z **Turyngu** piszą pod dniem 11. listopada: Zastępca prokuratora państwa w Geny obsta je przytem, ażeby Miss White uznano niezdolną do osadzenia. Hrabia Della Minerva, sekretarz ambasady w Konstantynopolu, ma być mianowany sekretarzem ambasady w Rzymie. Jak słyhać odmówił rząd tutejszy paszportu do Piementu skazanemu na kontumacyę Campanellemu.

Wiadomości handlowe.

Żółkiew, 8. listopada. Według doniesień handlowych z 11. miejsc obwodu żółkiewskiego podajemy ceny przeciętne cerealiów i innych artykułów z drugiej połowy października b. r. i mec pszenicy 2r.38kr.; żyta 1r.43kr.; jęczmienia 1r.34kr.; owsa 1r.; hreczki 1r.14kr.; ziemniaków 32kr. Cetnar siana 51kr.; wełny ordynaryjnej 32r.30kr. Funt mięsa wołowego 5 1/3kr. Mas okowity 26 1/2kr. m. k.

(Targ Olomuniecki na woły.)

Olomunie, 4. listopada. Na dzisiejszym targu znajdowało się 319 sztuk galicyjskich i węgierskich wołów, a mianowicie przypędzili Salem Borscht z Dembicy 26, Samuel Kriss et Comp. z Nowosielic 38; Joachim Janusz z Nowego Sącza 15; Markus Stemmer z Limanowy 10; Leib Dym z Ustrzyk dolnych 45; Hersch Felder z Wojniłowa 58; Mojżesz Weidmann z Baligroda 44; Leib Schaja z Żurawna 35, a w mniejszych partyach 48, i rozprzedano wszystko częściowo. Ceny nie zmieniły się w ogóle. Najwyższa za parę ważącą 860 $\mathcal{E}$ mięsa i 140 $\mathcal{E}$ łożu wynosiła 520 zlr. w. w.; najniższa 480 $\mathcal{E}$ mięsa i 40 $\mathcal{E}$ łożu, 250 zlr. w. w. Cena przeciętna ze 104 sprzedaży wypadła na 386 zlr. w. w., za 710 $\mathcal{E}$ mięsa i 80 $\mathcal{E}$ łożu.

Kurs lwowski.

Dnia 16. listopada.

	gotówką		towarem	
	zlr.	kr.	zlr.	kr.
Dukat holenderski . . . . . mon. konw.	4	51	4	54
Dukat cesarski . . . . . " "	4	54	4	58
Półimperyal zł. rosyjski . . . . . " "	8	29	8	34
Rubel srebrny rosyjski . . . . . " "	1	37 1/2	1	38 1/2
Talar pruski . . . . . " "	1	33 1/2	1	34 1/2
Polski kurant i pięciozłotówka . . . . . " "	1	12	1	13
Galicyj. listy zastawne za 100 zlr. } Galicyjskie obligacye indemnizacyjne } 58s Pożyczka narodowa . . . . . }	78	24	79	—
	78	7	78	40
	81	—	81	45

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 16. listopada.

	zlr.	kr.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	78	30
" przedał " " 100 po	79	—
" dawał " " za 100	—	—
" żądał " " za 100	—	—
Wartość kuponu od 100 zlr.	1	30

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 14. listopada o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% 81 7/8 — 81 15/16. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 92 — 93. Lomb. wen. pożyczki z 5% 94 1/2 — 95. Obligacye długi państwa 5% 79 5/8 — 79 3/4, det. 4 1/2% 69 1/4 — 69 1/2, det. 4% 63 — 63 1/4, detto 3% 49 1/2 — 50. detto 2 1/2% 40 1/4 — 40 1/4, detto 1% 15 3/4 — 16. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 96. — Detto Oedenburgs. z wypłatą 5% 95 — —. Detto Peszt. 4% 95 — —. Detto Medyol. 4% 94 — —. Obligacye indemn. niższ. austr. 5% 88 1/2 — 88 3/4, detto węgier. 72 3/4 — 79, detto galic. i siedmiogr. 78 1/4 — 78 1/2. detto innych krajów koron. 87 — 87 1/2. Oblig. bank. 2 1/2% 62 — 63. Pożyczka loter. z r. 1834 311 — 312. Detto z roku 1839 136 — 136 1/2. Detto z r. 1854 107 1/8 — 107 5/8. Renty Como 16 3/4 — 16 7/8.

Galic. list. zastawne 4% 80 — 81. Półn. Oblig. Prior. 5% 84 — 84 1/2. — Glognickie 5% 80 — 81. Obligacye Dun. żeglugi par. 5% 85 — 85 1/2. Oblig. Lloyd (w srebrze) 5% 88 — 89. 3% Prior. obl. tow. rzad. kolei żelazn. po 500 frank. za szt. 107 — 108. Akcyi bank. narodowego 960 — 962. Akcyje c. k. uprzyw. towarzystwa kred. 190 — 190 1/2. Akcyje niż. austr. tow. eskomp. 112 1/4 — 112 1/2. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej kol. 231 — 232. Detto półn. kolei 167 1/4 — 167 1/2. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 267 1/2 — 267 1/2. Detto kolei ces. Eliz. po 200 zlr. z wpłata 3% 100 — 100 1/16. Detto Połud.-północn. niem. komunikacyjnej kol. żel. 98 1/2 — 98 3/4. Detto cisiańskiej kolei żel. 100 — 100 1/16. Detto Lomb.-wen. kol. żel. 225 — 225 1/2. Detto Cesarza Franc. Józ. wschod. kol. żel. 181 — 181 1/4. Detto losy tryest. 104 — 104 1/2. Detto tow. żegl. parowej 525 — 527. Detto 13. wydania 98 1/2 — 98 3/4. Detto Lloyd 348 — 350. Peszt. mostu łańcuch. 59 — 60. Akcyje młyna parowego wiedz. 70 — 71. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 19 — 20. Detto 2. wydania 29 — 30. Esterhazego losy 40 zlr. 80 1/2 — 80 3/4. Windischgrätz losy 27 1/2 — 27 3/4. Waldsteina losy 27 3/4 — 28. Keglevicha losy 14 1/4 — 14 1/2. Ks. Salma losy 41 1/4 — 41 1/2. St. Genois 38 1/2 — 38 3/4. Palffego losy 38 1/4 — 38 1/2. Clarego 38 3/4 — 39.

Amsterdam 2 m. 91. — Augsburg Uso 108 1/2. — Bukareszt 31 T. 264 —. Konstantynopol 31 T. —. Frankfurt 3 m. 107 1/4 t. —. Hamburg 2 m. 79 1/2. —. Liwurna 2 m. 105. —. Londyn 3 m. 10 — 28. —. Medyolan 2 m. 105 3/4. —. Paryż 2 m. 125 3/4. Cesarskich ważnych dukatów agio 11 — 11 1/4. Napoleons'dor 8 28 — —. Angielskie Sover. 10 38 — —. Imperyal Ros. 8 42 — —.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 16. listopada.

Oblig. długi państwa 5% 79 7/8; 4 1/2% —; 4% —; z r. 1850 —. 3% —; 2 1/2% —. Losowane obligacye 5% —. Losy z r. 1834 za 1000 zlr. 313; z r. 1839 137 —. Wiedz. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akcyje bank. 968 Akcyje kolei półn. 1690. — Glognickiej kolei żelaznej —. Oedenburgskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żeglugi parow. 523. Lloyd —. Galic. listy zast. w Wiedniu — —. Akcyje niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 zlr. — — zlr.

Amsterdam 1. 2 m. —. Augsburg 108 3/4 3 m. Genua — 1. 2 m. Frankfurt 107 2 m. Hamburg 79 7/8 2 m. Liwurna — 2 m. — Londyn 10 — 29. 2 m. Medyolan —. Marsylia —. Paryż 125 3/4. Bukareszt — —. Konstantynopol —. Smyrna —. Agio duk. ces. 11 1/4. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —; lit. B. —. Lomb. —. 5% niż. austr. obl. indemniz. —; detto galicyjskie 78 1/2. Renty Como —. Pożyczka z r. 1854 107 5/8. Pożyczka narodowa 82 C. k. austr. akcyje skarb. kolei żelaz. po 500 fr. 263 fr. — Akcyje c. k. uprzywil. zakładu kredyt. 191 3/4. Hypotekar. listy zastawne —. Akcyje zachodniej kolei żelaznej —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 16. listopada.

PP. Dahme August, z Beska. — Drohojewski Wład., c. k. gen. kanclerz konsul., z Rodoszowiec. — Ebner Rudolf, przeł. powiat., z Przemyślan. — Komarnicki Bolesław, z Sassowa. — Kownacki Antoni, z Czernicy. — Runge Jan, z Dmytrowic. — Rubeżyński Maurycy, z Uherzec. — Schönfeld c. k. rotm. z Tarnopola. — Walewski Alexander, z Kłodna.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 16. listopada.

PP. Br. Bees Arnolf, do Boniowiec. — Czosnowski Jan, do Rosyi. — Hr. Krasieński Ludwik, do Warszawy. — Papara Henryk, do Zubomostów. — Rudzki Pius, do Stryja. — Rozwadowski Kazimierz, do Torówki.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 14. i 15. listopada.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	330.79	— 0.4°	92.2	południowy sł.	mglisto
2. god. popoł.	330.64	+ 0.2°	92.6	" "	"
10. god. wiecz.	330.89	— 1.2°	94.4	" "	"
7. god. zrana	330.96	— 1.6°	95.4	północny sł.	mglisto
2. god. popoł.	331.21	+ 0.8°	80.9	" "	"
10. god. wiecz.	331.51	+ 1.2°	95.5	" "	"

T E A T R.

Dziś: komedya niem. ze śpiewami „Gervinus, der Narr von Untersberg.“

KRONIKA.

Rząd turyński przyznaje co roku trzy nagrody (1400, 1000 i 600 frank.) za najlepsze dramatyczne prace, które w upłynionym już roku przedstawiane były na scenie. Tego roku uzyskały premia, mianowicie: dramat „Torkwato Tasso“ przez P. Giacometti, komedia „le due Sorelli“ przez p. G. del Testa, i komedia „Ingegno e Speculatione“ przez D. F. Bott.

— Belgijska spiewaczka pani Artot jest do wielkiej opery w Paryżu na trzy lata zaangażowana. W pierwszym roku otrzyma 18.000 w drugim 30.000 a w trzecim 35.000 franków. Baleniczka Rozati, która zobowiązała się na dwa lata, pobiera 72.000 franków rocznie, a prócz tego ma zupełny benefis i dwumiesięczny urlop. Zmiana w teraźniejszym dyrektoryum cesarskiej akademii muzycznej, o czem wspominają dzienniki francuskie, nie jest w zamiarze.

— Od niejakiego czasu pomnażają się znacznie w Australii telegrafów zakłady. Już w 1854 roku wykonano telegraficzną linię z Melbourne przez Sandridge, Wiliamstown i Geelong do Quenscliffe (port Filipa Heads) w długości 73 angielskich mil, linię łączną z Geelongu do Balaratu w długości 53 mil, zaś linia z Melbourne przez Kyneton, Castlemaine do Sandhurstu (Bendigo) w długości 125 mil, miała 15. listopada 1856 wejść w czynność. — Inne linie są po części uchwalone a po części wykonane.

— Donoszą z Kirmska, że w dystrykcie Olekmirska był plon wydobytego złota bardzo obfity w tym roku, — gdyż 100 pudów ziemi wydawało 3 do 5 złotych (trzy na jeden lut) złota, a w jednej przywatnej kopalni 41 pudów złota.